

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2005. gada 15. decembrī *

Apvienotās lietas C-232/04 un C-233/04

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Arbeitsgericht Düsseldorf* (Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2004. gada 5. maijā un kas Tiesā reģistrēti 2004. gada 3. jūnijā, tiesvedībā

Nurten Güney-Görres (C-232/04),

Gül Demir (C-233/04)

pret

Securicor Aviation (Germany) Ltd,

Kötter Aviation Security GmbH & Co. KG.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents) un U. Lehmušs [*U. Lohmus*],

ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 20. aprīli,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

- *Kötter Aviation Security GmbH & Co. KG* vārdā — F. Kaspers [*F. Kasper*],
T. Vegmans [*T. Wegmann*] un L. Kolkss [*L. Kolks*], *Rechtsanwälte*,
- *Securicor Aviation (Germany) Ltd* vārdā — K. Bergers [*C. Berger*], *Rechtsanwalt*,
- Vācijas Federatīvās Republikas vārdā — K. D. Kvasovskis [*C.-D. Quassowski*],
A. Tīmane [*A. Tiemann*], kā arī M. Lumma [*M. Lumma*] un U. Forsthofs
[*U. Forsthoff*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — Ž. Rozē [*G. Rozet*], H. Krepels [*H. Kreppel*]
un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 16. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt 1. pantu Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvā 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 82, 16. lpp.).
- ² Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībā starp Gineju-Gēresi [*Güney-Görres*] un Demiri [*Demir*] pret *Kötter Aviation Security GmbH & Co. KG* (turpmāk tekstā — "*Kötter*"), sabiedrību, kurai ar līgumu uzdots pienākums veikt pasažieru un bagāžas kontroli Diseldorfas lidostā, kā arī pret to iepriekšējo darba devēju *Securicor Aviation (Germany) Ltd* (turpmāk tekstā — "*Securicor*"), sabiedrību, kurai iepriekš bija pienākums sniegt tos pašus pakalpojumus saskaņā ar līgumu, kas tika laužts. Šīs darbinieces vērsās *Arbeitsgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Darba strīdu tiesa) ar prasību pret *Kötter*, lai tā atzītu, ka viņu iepriekšējās darba tiesiskās attiecības ar *Securicor* turpināja pastāvēt ar *Kötter*, pamatojoties uz Vācijas Civillikuma (*Bürgerliches Gesetzbuch*, turpmāk tekstā — "*BGB*") 613.a pantu, ar kuru tika nodrošināta Direktīvas 2001/23 transpozīcija Vācijas tiesībās.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 3 Direktīva 2001/23 kodificē Padomes 1977. gada 14. februāra Direktīvu 77/187/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 61, 26. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1998. gada 29. jūnija Direktīvu 98/50/EK (OV L 201, 88. lpp.).
- 4 Direktīvas 2001/23 piemērošanas joma ir noteikta tās 1. pantā, kurā ir paredzēts:
- “1. a) Šī direktīva attiecas uz jebkuru uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam darba devējam īpašumtiesību nodošanas vai uzņēmumu apvienošanas dēļ;
- b) saskaņā ar a) apakšpunktu un citiem šā panta noteikumiem, īpašumtiesību nodošana šīs direktīvas nozīmē notiek tad, ja pāriet īpašumtiesības uz ekonomisku vienību, kas saglabā savu identitāti, paredzot organizētu resursu sagrupēšanu ar mērķi turpināt saimniecisko darbību neatkarīgi no tā, vai tā ir pamata vai palīgdarbība;

[..].”

- 5 Direktīvas 2001/23 1. panta redakcija ir identiska Direktīvas 77/187 1. panta redakcijai, kas grozīta ar Direktīvu 98/50, kuras preambulas ceturtais apsvērums ir izteikts šādi:

“[...] tiesiskās drošības un pārskatāmības apsvērumi prasa, lai nodošanas jēdziens tiktu skaidrots, ievērojot Tiesas judikatūru; [...] šis skaidrojums nav mainījis Direktīvas 77/187/EEK piemērošanas apjomu, kā to ir interpretējusi Tiesa”.
[Neoficiāls tulkojums]

- 6 Direktīvas 2001/23 3. un 4. pantā ir paredzēti šādi noteikumi:

“3. pants

1. Īpašumtiesības nododošās personas tiesības un pienākumi, kas izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, sakarā ar īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam.

[..]

4. pants

1. Uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību nodošana pati par sevi nevar būt par pamatu atļaišanai, ko veic persona, kura nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs. Šis noteikums

nekavē atlaišanu, ko izraisa darbaspēka izmaiņas ekonomisku, tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ.

[..]”

Valsts tiesības

- 7 Darba tiesisko attiecību pāreja uzņēmuma pārejas gadījumā un ar to saistītais atlaišanas aizliegums ir reglamentēts *BGB* 613.a pantā, kura nosaukums ir “Tiesības un pienākumi uzņēmuma pārejas gadījumā”. Šis noteikums ir izteikts šādi:

“1) Ja uzņēmums vai uzņēmuma daļa ar tiesisku darījumu pāriet citas personas īpašumā, šī persona pārņem tiesības un pienākumus, kas pārejas brīdī izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Ja šīs tiesības un pienākumus reglamentē darba koplīguma tiesību normas vai uzņēmuma koplīgums, tad tos ievēro arī darba tiesiskajās attiecībās starp jauno īpašnieku un darba ņēmēju un viena gada laikā pēc uzņēmuma pārejas tos nevar grozīt par sliktu darba ņēmējam. Otrais teikums netiek piemērots, ja tiesības un pienākumi attiecībā uz jauno īpašnieku tiek reglamentēti cita darba koplīguma tiesību normās vai citā uzņēmuma koplīgumā. Tiesības un pienākumus var grozīt pirms otrajā teikumā paredzētā termiņa beigām, ja darba koplīgums vai uzņēmuma koplīgums netiek vairs piemērots vai nepastāv savstarpējs pienākums ievērot kādu citu darba koplīgumu, par kura piemērošanu pastāv vienošanās starp jauno īpašnieku un darba ņēmēju.

- 2) Iepriekšējais darba devējs ir solidāri atbildīgs kopā ar jauno īpašnieku par 1. punktā noteiktajiem pienākumiem, ja tie ir radušies pirms pārejas brīža un to izpildes termiņš ir gada laikā pēc minētā brīža. Ja šādu pienākumu izpildes termiņš iestājas pēc pārejas brīža, iepriekšējais darba devējs ir par tiem atbildīgs tikai tādā apmērā, kas atbilst daļai pirms pārejas brīža.
- 3) Iepriekš minētais 2. punkts neattiecas uz gadījumu, kad pārmaiņu rezultātā tiek likvidēta juridiska persona vai personālsabiedrība.
- 4) Iepriekšējā darba devēja vai jaunā īpašnieka darba tiesisko attiecību uzteikums darba ņēmējam uzņēmuma vai uzņēmuma daļas pārejas dēļ nav spēkā. Tiesības pārtraukt darba tiesiskās attiecības citu iemeslu dēļ netiek ierobežotas.
- 5) Iepriekšējam darba devējam vai jaunajam īpašniekam pirms pārejas ir jāinformē attiecīgie darba ņēmēji rakstveidā par:
 1. faktisko vai plānoto pārejas datumu;
 2. pārejas iemeslu;
 3. pārejas tiesiskajām, ekonomiskajām un sociālajām sekām attiecībā uz darba ņēmējiem;

4. pasākumiem, kas paredzēti attiecībā uz darba ņēmējiem.
- 6) Darba ņēmējs mēneša laikā pēc 5. punktā paredzētās informācijas saņemšanas var rakstveidā iebilst pret darba tiesisko attiecību pāreju. Iebildumus var iesniegt iepriekšējam darba devējam vai jaunajam īpašniekam.”

Fakti

- 8 Gineja-Gērese un Demire bija *Securicor* darbinieces uz nenoteiktu laiku, kas strādāja kā pasažieru un bagāžas kontroles drošības aģentes Diseldorfas lidostā.
- 9 Saskaņā ar 2000. gada 5. aprīli noslēgto līgumu ar Vācijas valsti, ko pārstāvēja *Bundesministerium des Inneren* (Federālā Iekšlietu ministrija, turpmāk tekstā — “BMI”), *Aviation Defence International Germany Ltd* uzdevums bija pasažieru un bagāžas kontroles veikšana Diseldorfas lidostā atbilstoši Gaisa transporta likuma (*Luftverkehrsgesetz, BGBl. 1999 I, 550. lpp.*) 29.c panta 1. punkta trešajam teikumam 1999. gada 27. marta redakcijā. *Securicor* apņēmas līguma, kura termiņš beidzās 2003. gada 31. decembrī, izpildi.
- 10 Saskaņā ar minētā līguma noteikumiem Vācijas valsts nodeva *Securicor* lietošanā gaisa drošības aprīkojumu, kas vajadzīgs pasažieru kontrolei, un īpaši šajā aprīkojumā ietilpstošos arkveida metāla detektorus, bagāžas konveijeru ar automātisku rentgena caurskates iekārtu (bagāžas kontroles un caurskates iekārtas), rokas metāla detektorus un sprāgstvielu detektorus.

- 11 *Securicor* strādāja 306 darbinieki, no kuriem 295 bija nodarbināti tikai pasažieru kontroles jomā. Darbinieki, kas veica šo pēdējo uzdevumu, bija beiguši īpašas vismaz četrus nedēļu ilgas apmācības, tiem bija jānodrošina gaisa drošības kontroles asistenta eksāmens un jāsaņem valsts pilnvarojums šādu drošības pasākumu veikšanai. Pasažieru kontroles pasākumu laikā šie darbinieki bija pakļauti *Bundesgrenzschutz* (Federālā robežsardze) kompetentajam dienestam.
- 12 *BMI* 2003. gada 5. jūnija vēstulē darīja zināmu *Securicor*, ka līgumattiecības, kas izriet no piešķirtā līguma par pasažieru kontroli Diseldorfas lidostā, pēc 31. decembra netiks pagarinātas. 2003. gada 16. septembrī *BMI* informēja *Securicor* par to, ka līgums ir piešķirts *Kötter*.
- 13 Atbildot uz *Securicor* uzdoto jautājumu, *Kötter* direktors paziņoja, ka neesot ieinteresēts uzņēmuma īpašumtiesību pārņemšanā. Turklāt 2003. gada 17. novembra vēstulē *Kötter* darīja zināmu *Securicor*, ka tā vēlas pārņemt tikai nelielu skaitu *Securicor* darbinieku.
- 14 2003. gada 26. novembra vēstulēs *Securicor* informēja Gineju-Gēresi un Demiri, ka ar 2003. gada 31. decembri tiek laužti ar viņām noslēgtie darba līgumi. Tā izbeidza darba līgumus arī ar pārējiem darbiniekiem, kas bija nodarbināti ar Vācijas valsti noslēgtā līguma ietvaros.
- 15 2003. gada 31. decembrī *Securicor* Diseldorfas lidostā pārtrauca veikt drošības kontroles uzdevumus, ko tai bija uzticējusi šī valsts.

- 16 No 2004. gada 1. janvāra pasažieru un to bagāžas kontroli minētajā lidostā saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar Vācijas valsti, nodrošināja *Kötter*. Līguma priekšmets pēc būtības bija identisks tam, kāds bija ar *Securicor* noslēgtajā līgumā. *Kötter* arī izmantoja gaisa drošības kontroles aprīkojumu, kas piederēja minētajai valstij.
- 17 Tajā pašā datumā *Kötter* pārņēma 167 darbiniekus, ko iepriekš nodarbināja *Securicor*, taču Gineja-Gērese un Demire nebija to skaitā. Darbinieki, ko pārņēma *Kötter* un kas strādāja pasažieru kontroles jomā, tāpat kā iepriekš bija *Bundesgrenzschutz* kompetentā dienesta uzraudzībā.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 18 Pamata prāvas attiecas uz jautājumu, vai *Securicor* paziņojums par attiecīgo darba līgumu laušanu no 2003. gada 31. decembra pārtrauca darba tiesiskās attiecības starp prasītājam pamata prāvā un *Securicor* un/vai *Kötter*, vai arī tieši otrādi — šāda līgumu laušana ir notikusi uzņēmuma pārejas ietvaros, kur darba tiesiskās attiecības ir tikušas nodotas *Kötter* kopā ar nodoto uzņēmumu Direktīvas 2001/23 1. panta nozīmē.
- 19 *Arbeitsgericht Düsseldorf* uzskata, ka strīdu jautājuma atrisinājums ir atkarīgs no jēdziena “uzņēmuma īpašumtiesību pāreja” interpretācijas Direktīvas 2001/23 1. panta nozīmē.
- 20 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru viens no apstākļiem, kas raksturo uzņēmuma īpašumtiesību pāreju, ir ražošanas līdzekļu nodošana pakalpojuma sniedzējam. Minētā tiesa jautā, vai Kopienas tiesības pieļauj uz ražošanas

līdzekļu pāreju attiecināt *Bundesarbeitsgericht* (Federālā Darba tiesa) judikatūrā ieviestu kritēriju, proti, ka tie ir paredzēti neatkarīgai saimnieciskai lietošanai.

- 21 *Arbeitsgericht Düsseldorf* norāda, ka pamata prāvu atrisinājumam izšķirošs ir jautājums par to, vai starp *Securicor* un *Kötter* ir notikusi gaisa drošības aprīkojuma pāreja, kas it īpaši sastāv no tādiem ražošanas līdzekļiem kā arkveida metāla detektori, bagāžas konveijers ar automātisku rentgena caurskates iekārtu (bagāžas kontroles un caurskates iekārta), rokas metāla detektori, kā arī sprāgstvielu detektori.
- 22 Iesniedzējtiesa uzskata, ka aprīkojums netiek lietots saimnieciski neatkarīgā veidā, jo tā uzturēšanu veic Vācijas valsts, pasūtītājs, kas sedz ar to saistītos izdevumus. Turklāt attiecīgajiem pakalpojuma sniedzējiem nebija nekādu iespēju lietot šo aprīkojumu savām vajadzībām. Tie nevarēja no tā iegūt nedz papildu saimniecisko labumu, nedz arī noteikt veidu un apmēru, kādā tas tiek izmantots. Turklāt darba uzdevumos bija paredzēts pienākums izmantot šo aprīkojumu.
- 23 Šādos apstākļos *Arbeitsgericht Düsseldorf* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai, izvērtējot uzņēmējdarbības īpašumtiesību pārejas esamību saskaņā ar Direktīvas 2001/23/EK 1. pantu — neatkarīgi no jautājuma par īpašuma tiesībām — jauna līguma noslēgšanas gadījumā un vispusīga vērtējuma ietvaros

līdzekļu pāriešana no sākotnējā pakalpojuma sniedzēja jaunajam pakalpojuma sniedzējam ir pakārtota nosacījumam, ka līdzekļi tiek nodoti pakalpojuma sniedzēja neatkarīgai saimnieciskai lietošanai? Vai tiesību piešķiršana pakalpojuma sniedzējam noteikt veidu, kādā izmantot līdzekļus savās saimnieciskajās interesēs, ir nepieciešams kritērijs līdzekļu pārejas noteikšanai? Vai šajā sakarā ir jānosaka, vai pakalpojuma sniegšanā pasūtītāja līdzekļi tiek izmantoti kā “objekts” vai kā “līdzeklis”?

2) Gadījumā, ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbild apstiprinoši:

a) Vai līdzekļi netiek uzskatīti par nodotiem neatkarīgai saimnieciskai lietošanai, ja pasūtītājs tos nodod pakalpojuma sniedzēja rīcībā tikai lietošanai, pasūtītājam pašam uzņemoties to apkopi, ieskaitot ar to saistītās izmaksas?

b) Vai tas, ka pakalpojuma sniedzējs pasažieru drošības kontrolē lidostās izmanto pasūtītāja nodrošinātus arkveida metāla detektorus, rokas metāla detektorus un rentģenoskopiskās ierīces, ir neatkarīga saimnieciska lietošana?”

²⁴ Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 9. jūlija rīkojumu lietas C-232/04 un C-233/04 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam un sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 25 Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai uzņēmuma īpašumtiesību pārejas novērtēšanas kontekstā saskaņā ar Direktīvas 2001/23 1. pantu atzinums par ražošanas līdzekļu pāreju no sākotnējā pakalpojuma sniedzēja jaunajam pakalpojuma sniedzējam ir pakārtots nosacījumam, ka šie līdzekļi ir nodoti jaunajam pakalpojuma sniedzējam neatkarīgai saimnieciskai lietošanai. Otrajā jautājumā, ko iesniedzējtiesa uzdod gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, Tiesai tiek lūgts noteikt neatkarīgas saimnieciskas lietošanas jēdziena apjomu.
- 26 *Securicor* apgalvo, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru galveno ķermenisko ražošanas līdzekļu pārejas kritērijs ir izpildīts, ja jaunais pakalpojuma sniedzējs tos izmanto. Nav nozīmes faktam, vai tie tiek izmantoti atbilstoši paša ieguvēja lietošanas tiesībām vai saskaņā ar pasūtītāja norādījumiem. Līdz ar to *Securicor* apgalvo, ka neatkarīgas saimnieciskas lietošanas kritērijs nav uzturams.
- 27 Vācijas valdība un *Kötter* apgalvo, ka izšķirošais kritērijs, kas raksturo ražošanas līdzekļu pāreju no sākotnējā pakalpojuma sniedzēja jaunajam pakalpojuma sniedzējam, balstās uz faktu, ka šie līdzekļi ir nodoti jaunajam pakalpojuma sniedzējam neatkarīgai saimnieciskai lietošanai. Tie apgalvo, ka šis kritērijs atbilst Tiesas judikatūrai. Šī valdība norāda, ka šis jēdziens ir jāsaprot tādā nozīmē, ka jaunais pakalpojuma sniedzējs izmanto šos ražošanas līdzekļus atbilstoši savām lietošanas tiesībām un uz sava rēķina, lai iegūtu papildu saimniecisko labumu. Turpretī Vācijas valdība uzskata, ka jautājums par to, vai ražošanas līdzekļi, ko pakalpojuma sniedzēja rīcībā ir nodevis pasūtītājs, ir sniegtā pakalpojuma "objekts" vai "līdzeklis", pats par sevi neļauj skaidri definēt šo jēdzienu.

- 28 Eiropas Kopienų Komisija uzskata, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild noraidoši. Tā uzskata, ka jautājums par “ražošanas līdzekļu pārejas” jēdziena interpretāciju nav izskatāms atsevišķi no citiem kritērijiem, kuri jāizvērtē saistībā ar sabiedrības vai uzņēmuma īpašumtiesību pāriešanas faktu. Runājot par materiālo ražošanas līdzekļu pārejas kritēriju, Komisija atzīst — nav apstrīdams fakts, ka no 2004. gada 1. janvāra *Kötter* darbinieki izmantoja, tāpat kā to darīja *Securicor* darbinieki, tādus materiālos ražošanas līdzekļus kā arkveida metāla detektori, bagāžas caurskates iekārtas, rokas metāla detektori un sprāgstvielu detektori. Tā atsaucas uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru nav nozīmes, vai šie līdzekļi pieder vai nepieder pakalpojuma sniedzējam. Komisija uzskata, ka *Bundesarbeitsgericht* judikatūra, saskaņā ar kuru ražošanas līdzekļu pāreja pakalpojuma sniedzēja uzņēmumam ir ierobežota ar nosacījumu, ka “ražošanas līdzekļiem jābūt nodotiem cita rīcībā neatkarīgai saimnieciskai lietošanai”, nav saderīga ar Direktīvu 2001/23.

Tiesas vērtējums

- 29 Saskaņā ar Direktīvas 2001/23 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu šī “direktīva attiecas uz jebkuru uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam darba devējam īpašumtiesību nodošanas vai uzņēmumu apvienošanas dēļ”.
- 30 Saskaņā ar tā paša panta 1. punkta b) apakšpunktu “īpašumtiesību nodošana šīs direktīvas nozīmē notiek tad, ja pāriet īpašumtiesības uz ekonomisku vienību, kas saglabā savu identitāti, paredzot organizētu resursu sagrupēšanu ar mērķi turpināt saimniecisko darbību neatkarīgi no tā, vai tā ir pamata vai palīgdarbība”. Atbilstoši Direktīvas 98/50 preambulas ceturtajam apsvērumam šāds precizējums tika ieviests, lai skaidrotu pārejas jēdzienu saskaņā ar Tiesas judikatūru.

- 31 Atbilstoši šai judikatūrai Direktīvas 2001/23 mērķis ir nodrošināt darba tiesisko attiecību turpināšanos ekonomiskas vienības ietvaros neatkarīgi no īpašnieka maiņas. Noteicošais kritērijs pārejas konstatēšanai šīs direktīvas nozīmē ir tas, vai attiecīgā vienība saglabā savu identitāti, kas it īpaši izriet no fakta, ka tās darbība tiek turpināta vai atjaunota (skat. it īpaši Tiesas 1986. gada 18. marta spriedumu lietā 24/85 *Spijkers, Recueil*, 1119. lpp., 11. un 12. punkts; 1997. gada 11. marta spriedumu lietā C-13/95 *Süzen, Recueil*, I-1259. lpp., 10. punkts, un 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-340/01 *Abler* Komisija, *Recueil*, I-14023. lpp., 29. punkts).
- 32 Lai Direktīva 2001/23 būtu piemērojama, pārejai jābūt saistītai ar stabilu ekonomisku vienību, kuras darbība nav ierobežota ar specifisku darba izpildi (skat. it īpaši Tiesas 1995. gada 19. septembra spriedumu lietā C-48/94 *Rygaard, Recueil*, I-2745. lpp., 20. punkts). Vienības jēdziens līdz ar to attiecas uz organizētu personu un resursu grupu, kas ļauj veikt saimniecisku darbību savu mērķu sasniegšanai (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Süzen*, 13. punkts, un lietā *Abler* Komisija, 30. punkts).
- 33 Lai noteiktu, vai ir izpildīti stabilas ekonomiskas vienības pārejas nosacījumi, ir jāņem vērā visi faktiskie apstākļi, kas raksturo attiecīgo darījumu, tostarp uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības veids, vai notiek/nenotiek ķermeniska īpašuma — tāda kā ēkas un kustamais īpašums — pāreja, bezķermeniska īpašuma vērtība pārejas brīdī, vai jaunais uzņēmums/darba devējs pārņem/nepārņem personāla vairākumu, vai notiek/nenotiek klientu pāreja, kā arī pirms un pēc pārejas veikto darbību līdzīguma pakāpe un šo darbību iespējamās pārtraukšanas ilgums (skat. it īpaši Tiesas 1992. gada 19. maija spriedumu lietā C-29/91 *Redmond Stichting, Recueil*, I-3189. lpp., 24. punkts, kā arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Spijkers*, 13. punkts; lietā *Süzen*, 14. punkts, un lietā *Abler* Komisija, 33. punkts).
- 34 Tomēr šie elementi ir tikai daļa no vērtēšanas aspektu kopuma, kas jāizvērtē, un tādējādi tos nevar vērtēt atsevišķi (skat. īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Spijkers*, 13. punkts; lietā *Süzen*, 14. punkts, un lietā *Abler* Komisija, 34. punkts).

35 Valsts tiesai, izvērtējot faktiskos apstākļus, kas raksturo attiecīgo darījumu, jāņem vērā attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības veids. Līdz ar to katram kritērijam, kas pamato pāreju Direktīvas 2001/23 nozīmē, ir piešķirama atšķirīga nozīme atkarībā no veiktās darbības un ražošanas vai ekspluatācijas metodes, ko pielieto uzņēmēj sabiedrībā, uzņēmumā vai attiecīgā uzņēmuma daļā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Süzen*, 18. punkts; 1998. gada 10. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-173/96 un C-247/96 *Hidalgo* Komisija, *Recueil*, I-8237. lpp., 31. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Abler* Komisija, 35. punkts).

36 *Arbeitsgericht Düsseldorf* uzdoto jautājumu mērķis ir definēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem varētu noteikt, ka viens no vērā ņemamajiem elementiem, proti, ražošanas līdzekļu pāreja, ir izpildīts. Iesniedzējtiesa jautā, vai ražošanas līdzekļu pārejas konstatācija ir pakārtota nosacījumam, ka šie līdzekļi ir nodoti neatkarīgai saimnieciskai lietošanai.

37 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka no Direktīvas 2001/23 1. panta noteikumiem izriet, ka tā attiecas uz visiem gadījumiem, kad ligumtiesisku attiecību ietvaros mainās fiziska vai juridiska persona, kas atbild par sabiedrības vai uzņēmuma darbību un kas šā fakta dēļ uzņemas darba devēja pienākumus pret sabiedrības vai uzņēmuma darbiniekiem neatkarīgi no tā, vai ir nodotas ķermenisko lietu īpašumtiesības (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Abler* Komisija, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Abler* Komisija 42. punktā Tiesa nolēma — apstāklis, ka jaunā uzņēmēja pārņemtās ķermeniskās lietas nepiederēja tā priekšgājējam, bet tās nodrošināja pasūtītājs, nevar izslēgt sabiedrības vai uzņēmuma pārejas faktu Direktīvas 77/187 nozīmē.

- 39 Šajā sakarā nešķiet, ka pakalpojuma sniedzēja pārņemto ražošanas līdzekļu neatkarīga saimnieciska lietošana ir noteicošais elements, lai pārbaudītu ražošanas līdzekļu pāreju.
- 40 Šāds kritērijs neizriet nedz no Direktīvas 2001/23 teksta, nedz no tās mērķiem, kas ir darba ņēmēju aizsardzība sabiedrības vai uzņēmuma maiņas gadījumā un iekšējā tirgus izveides nodrošināšana.
- 41 Tādējādi apstāklis, ka jaunais pakalpojuma sniedzējs ir pārņēmis ķermeniskās lietas, kuras viņam nav nodotas neatkarīgai saimnieciskai lietošanai, nevar izslēgt ne ražošanas līdzekļu pāreju, nedz sabiedrības vai uzņēmuma pāreju Direktīvas 2001/23 nozīmē.
- 42 Līdz ar to uz iesniedzējtiesas pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/23 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai ir notikusi sabiedrības vai uzņēmuma pāreja šī panta nozīmē, jauna līguma piešķiršanas gadījumā un vispusīga vērtējuma ietvaros atzinums par ražošanas līdzekļu pāreju neatkarīgai saimnieciskai lietošanai nav obligāts nosacījums, lai atzītu šo līdzekļu pāreju no sākotnējā pakalpojuma sniedzēja jaunajam pakalpojuma sniedzējam.
- 43 Tā kā Tiesas atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, nav jāatbild uz otro jautājumu.

- 44 Valsts tiesai, ņemot vērā visus iepriekš minētos elementus un vispusīga vērtējuma ietvaros ir jānosaka, vai pamata lietā ir notikusi sabiedrības vai uzņēmuma pāreja. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka ražošanas līdzekļu pāreja ir tikai daļa no vērtēšanas aspektu kopuma, kas jāizvērtē valsts tiesai, veicot sabiedrības vai uzņēmuma pārejas pārbaudi Direktīvas 2001/23 1. panta nozīmē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 45 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospiež:

1. pants Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvā 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā ir jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai ir notikusi uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma pāreja šī panta nozīmē, jauna liguma piešķiršanas gadījumā un vispusīga vērtējuma ietvaros atzinums par ražošanas līdzekļu pāreju neatkarīgai saimnieciskai lietošanai nav obligāts nosacījums, lai atzītu šo līdzekļu pāreju no sākotnējā pakalpojuma sniedzēja jaunajam pakalpojuma sniedzējam.

[Paraksti]